

NÁZEV MATERIÁLU	Stanovisko Svazu průmyslu a dopravy České republiky („SP ČR“) k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů
Č. J.	106/2016
DATUM ZPRACOVÁNÍ	20.10.2016
KONTAKTNÍ OSOBA	JUDr. Jitka Hejduková, CSc., Mgr. Renáta Zbranková, LL.M.
TELEFON	225 279 301, 225 279 302
E-MAIL	jhejdukova@spcr.cz , rzbrankova@spcr.cz

OBECNÉ PŘIPOMÍNKY

SP ČR obecně vítá snahu předkladatele řešit situaci osob v dluhové pasti, neboť v zásadě souhlasí s východiský předkladatele při přípravě návrhu předložené novely zákona č. 182/2006 Sb., insolvenční zákon, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „InsZ“) - ze statistických údajů je zřejmé, že počty osob žijících v dluhové pasti jsou značně vysoké a exekuční řízení (bývá pravidlem, že vícečetná) proti těmto dlužníkům nejsou efektivní. Daná situace následně nutí povinné osoby hledat zdroj příjmů v tzv. šedé zóně a tedy mj. omezuje počet osob ochotných se nechat zaměstnat na legálním pracovním trhu, což je z pohledu zaměstnavatelů zejména za současné situace na trhu práce (zásadní nedostatek pracovní síly) velmi nežádoucí.

Na druhé straně se však SP ČR domnívá, že návrhu nepředchází dostatečná analýza příčin zadlužování se určitých skupin osob a struktury jejich dluhů (kolik připadá na základní potřeby jako je bydlení a kolik na půjčky spotřebované na zbytné záležitosti – dovolená, dárky, elektronika apod.), a také dostatečné zohlednění negativních dopadů, které navrhované paušální změkčení pravidel pro oddlužení může mít zejména na poctivé věřitele. Věřitelé nejsou jen banky a úvěrové společnosti. Nemalý podíl mezi věřiteli tvoří společenství vlastníků a družstva, jimž zpravidla zadlužení vlastníci/členové přestávají hradit náklady na služby, příspěvky do fondu oprav/nájemné. Tyto subjekty se přitom dostávají do pozice věřitelů bez své vůle a bez možnosti této situaci jakkoli předejít. Obdobně návrh výrazně negativně zasáhne věřitele=dodavatele např. elektřiny a plynu, jejichž pohledávky vznikly odebráním a spotřebováním komodity ze strany dlužníka, nicméně dlužník již odebrané a spotřebované komodity neuhradí. Zde nevzniká nepoměr mezi plněním jednotlivých stran, kdy by dlužník musel být „lépe“ chráněn vůči svým věřitelům.

Toto jsou základní kritéria, která by podle názoru SP ČR měl předkladatel lépe zvážit a návrh doplnit o opatření směřující k jejich zohlednění.

KONKRÉTNÍ PŘIPOMÍNKY

1. K čl. I bod 16. - § 395 odst. 4 InsZ

SP ČR navrhuje v § 395 odst. 4 InsZ nahradit číslovku „7“ číslovkou „10“.

Odůvodnění

Lhůta 7 let po předchozím oddlužení je podle ohlasů z členské základny nepřiměřeně krátká. Podle § 425 InsZ je dlužník evidován v insolvenčním rejstříku po dobu 5 let od pravomocného skončení insolvenčního řízení. Po tuto dobu je těžko představitelné, že mu jakýkoli zodpovědný věřitel poskytne významnější půjčku. Skutečná možnost zadlužovat se tedy nastává až po uplynutí těchto 5 let. Dlužník, který by již 2 roky poté žádal o oddlužení, těžko mohl vyčerpat všechny možnosti, jak svou finanční situaci vylepšit, a je tak důvod presumovat lehkomyšlnost či dokonce nepoctivý úmysl. Další oddlužení by mělo být umožněno teprve poté, co je zjevné, že dlužník vůbec měl dostatek času pro to, aby vynaložil přiměřené úsilí svou finanční situaci napravit. Sám předkladatel v důvodové zprávě uvádí: *„Navrhuje se rovněž stanovit, že návrh na povolení oddlužení bude zamítnut též v případech, kdy bylo v posledních 7 letech dlužníku přiznáno osvobození od placení pohledávek v předcházejícím oddlužení. Od nabytí účinnosti insolvenčního zákona dne 1. 1. 2008 bylo vyzorováno, že některé osoby po úspěšném ukončení oddlužení opětovně podávají po určité době návrhy na povolení oddlužení. Platná právní úprava tento trend nepředvíдалa a nijak jej nereflektuje. Předkladatel je toho názoru, že přiznání úplného osvobození od placení pohledávek podle nových podmínek, by se pro adresáty nemělo stát běžnou praxí a součástí jejich ekonomického života. Poskytnutí druhé šance je tedy nutno vnímat jako výjimečnou nabídku ke znovuzачlenění do ekonomicky aktivní společnosti.“*

Vzhledem k tomu, že by se mělo jednat o výjimečný způsob řešení problémů dlužníka, měla by se navrhaná lhůta podstatným způsobem prodloužit, a to i v případě, že by byly zachovány stávající limity (30, resp. 50 %). Pro výjimečné případy, v nichž bude dřívější povolení dalšího oddlužení odůvodněno výjimečnými okolnostmi, postačí nově navrhané ustanovení § 395 odst. 6 InsZ.

Tato připomínka je doporučující.

2. Připomínka k Čl. I bod 16 - § 395 odst. 6:

SP ČR navrhuje konkretizovat formou příkladného výčtu, co se rozumí „převzetím závazku z ospravedlnitelného důvodu způsobeného vyšší mocí“.

Odůvodnění:

Formulace „převzal-li dlužník závazek z ospravedlnitelného důvodu způsobeného vyšší mocí“ není obvyklá a zřejmě bude působit výkladové obtíže. Bylo by proto vhodné, aby zákon obsahoval příkladný výčet situací, ve kterých je tato klauzule naplněna, také pro vymezení výkladových vodítek pro insolvenční soudy.

Tato připomínka je zásadní.

3. K čl. I bod 24 - § 398 odst. 6 InsZ

SP ČR navrhuje:

- podstatně snížit částku 100 000 Kč v § 398 odst. 6 InsZ, případně zachovat ochranu pouze pro předměty tvořící obvyklé vybavení domácnosti a pro předměty nezbytné k výkonu výdělečné činnosti dlužníka,
- slova „tisícinásobek částky“ nahradit nižším násobkem, lépe odpovídajícím reálným cenám nemovitostí;
- upřesnit pojem „obydlí“.

Odůvodnění:

Částka 100.000,- Kč, která limituje cenu majetku, který by mohl být zpeněžen při novém způsobu oddlužení (plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty) je nepřiměřeně a neodůvodněně vysoká. I když její velkou část pohltí náklady insolvenčního řízení, stále zbývá poměrně velká suma k rozdělení mezi věřitele a její nepoužití pro věřitele a upřednostnění zájmů dlužníka nemá opodstatnění.

Pravidlo, že dlužník není povinen vydat ke zpeněžení své obydlí, v kombinaci s navrhovaným vyloučením majetku pod 100 000 Kč, výrazně znehodnocuje princip, podle kterého má proběhnout zpeněžení majetkové podstaty. Právě obydlí dlužníka totiž bývá jediným majetkem, který tuto částku výrazně přesahuje a nemělo by docházet k tomu, že vynětím bydlení bude uspokojení věřitelů v podstatě znehodnoceno. Zejména při zachování obou navrhovaných limitů by obvykle nebyl k dispozici žádný majetek ke zpeněžení. Přitom podle současného návrhu je obydlí možno zpeněžit až pokud jeho hodnota převyšuje částku cca 5 - 7 milionů Kč (tisícinásobek normativních nákladů nájemního bydlení, které jsou odstupňovány nepřímou úměrou velikosti obce dlužníka). Tuto částku považuje SP ČR za neodůvodněně vysokou a navrhuje, aby byla podstatně snížena.

Není dále jasné, co se rozumí pro účely insolvenčního zákona "obydlím", zda je to skutečně pouze dům či byt, který je vlastnictvím/spoluvlastnictvím dlužníka, nebo zda se toto ustanovení vztahuje i na obydlí, které užívá dlužníka jako člen družstva (není zde vlastníkem bytu/domu ale vlastníkem družstevního podílu).

Tyto připomínky jsou zásadní.

4. K čl. I bod 42. - § 412a InsZ

Ohlasy z členské základny SP ČR jasně dávají najevo, že pravidlo, že dlužník nemusí za určitých podmínek uhradit žádný ze svých dluhů a přesto dosáhne oddlužení, považují za příčící se základní zásadě, že závazky se mají plnit. Vyslovují obavy, aby tato úprava nebyla vnímána jako signál pro dlužníky, že se nemusí chovat zodpovědně a obezřetně, přitom rozšíření důvodů pro zamítnutí návrhu na oddlužení nemusí představovat dostatečnou brzdu (např. pro rozhodnutí o zamítnutí návrhu na oddlužení, pokud dosavadní způsob života dlužníka svědčí o jeho lehkomyšlnosti, nemusí soud mít dostatečné podklady).

SP ČR v této souvislosti znovu připomíná podnět vzešlý z aktivit skupiny Ing. Juříčka, a to sice na jedné straně zvýšit % podíl splacených pohledávek nezajištěných věřitelů pro úspěšné oddlužení z 30 % až na 70 % a lhůtu splacení prodloužit z 5 až na 10 let. Zásadním rozdílem je však výpočet této částky z „očištěné“ výše splacených pohledávek, tj. od přirostlých přemrštěných sankčních úroků, smluvních pokut apod. (podle analýzy předkladatele je právě neustále narůstající výše pohledávek zásadní příčinou dluhové pasti).

Tyto připomínky jsou zásadní.

5. K čl. I bod 42. - § 412b InsZ

SP ČR navrhuje:

- v § 412b odst. 1 ve druhé větě za slova „z důležitých důvodů“ doplnit slova „způsobených nikoliv dlužníkem“;
- doplnit příkladný výčet důležitých důvodů;
- v § 412b odst. 1 ve čtvrté větě vypustit čárku a slova „není odvolání přípustné“;
- doplnit jednoznačné vymezení účinků přerušení průběhu oddlužení na soudní, exekuční aj. řízení a dále doplnit, zda a jakým způsobem by měl/neměl dlužník plnit své další povinnosti, zejména povinnosti podle § 412.

Odůvodnění:

Insolvenční správce nebo věřitel by měl mít právo se odvolat proti nedůvodnému přerušení oddlužení. Důvodová zpráva jako „důležitý“ důvod zmiňuje např. dlouhodobou pracovní neschopnost, ztrátu zaměstnání či jiný obdobný výpadek příjmů způsobený nikoliv zaviněním dlužníka, nicméně z navrženého znění nelze odhadnout, co vše jako důležitý důvod může být akceptováno. Uvedení příkladného výčtu spolu se zdůrazněním, že tak musí být bez zavinění dlužníka, považuje SP ČR za zásadní.

Je potřeba vymezit i vztah k plnění dalších povinností dlužníka po dobu přerušení průběhu oddlužení kromě těch podle § 398 odst. 3 InsZ, případně i se zohledněním povahy důvodu, pro který soud o přerušení průběhu oddlužení rozhodl. Např. povinnosti nezatajovat příjmy, nepřijímat na sebe nové nepřiměřené závazky, ale i další obsažené v § 412 odst. 1 by rozhodně neměly být přerušením dotčeny.

Tyto připomínky jsou zásadní.

6. K čl. I bod 39. - § 412 odst. 1 písm. b)

Podle SP ČR není důvod pro úplné a bezvýhradné vynětí zde specifikovaného pojistného plnění z příjmů, které by mohly být použity k uspokojení věřitelů. Měla by být respektována určitá proporcionalita mezi zájmy dlužníka a zájmy jeho věřitelů. Ne vždy totiž dlužník skutečně nezbytně bude potřebovat celé takové plnění k obnově svého majetku resp. k odstranění či zmírnění nemajetkové újmy.

Tato připomínka je doporučující.